

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Io. Baptistæ Portæ Neapolitani Magiæ Naturalis Libri
Viginti**

Della Porta, Giambattista

Frankfurt, 1607

Compositiones valentius operari, & vt misceri, & componi simplicia
debeant, misturas subingredientia nostras. Cap. XVIII.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-70772](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-70772)

Admotis Athamantis aquis accendere lignum
 Narratur, minimos quum Luna recessit in orbes.
 Flumen habent Cicones, quod potum saxea reddit,
 Viscera, quod tactus inducit marmora rebus.
 Crathus, & hinc Sybaris vestris conterminus oris,
 Electro similes faciunt, auroq; capillos.
 Quodq; magis mirum est, sunt qui nō corpora tantum,
 Verum animos etiam valeant mutare, liquores.
 Cui non audita est obscœna Salmacis unda?
 Æthiopesq; lacus? quos si quis faucibus hausit,
 Aut furit, aut patitur mirum gravitate soporem.
 Clitorio quicumq; sitim de fonte leuarit,
 Vina fugit, gaudetq; meris abstemius undis.
 Hinc fluit effectu dispar Lyncestius amnis:
 Quem quicumq; parum moderato gutture traxit,
 Haud aliter titubat, quam si mera vina bibisset.
 Est lacus Arcadia, Pheneum dixere priores,
 Ambiguis suspectus aquis, quas nocte timeto:
 Nocte nocent pota. sine noxa luce bibuntur.

Aliæ sunt quoq; locorū, & fontium proprietates, quas
 qui quærit. libros legat, quos scripsit Theophrastus, Ti-
 meus, Possidonius, Hegesias, Herodotus, Aristides, Me-
 trodorus, qui vigilantia, & infinito studio locorum pro-
 prietates exquisierunt, & eas scriptis declarauerunt: in-
 de à Plinio, Solino, multisq; historijs narrata.

Compositiones valentius operari, & ut misceri, & com-
 poni simplicia debeant, misturas subingredientia
 nostras. CAP. XVIII.

NUNC subiungere necessarium videtur, quomodo
 simplicia multa in vnum componere debeamus,
 vt mistum violentius operetur. Proclus libro de sacrifi-
 cio & Magia tradit veteres sacerdotes, quod plura ad in-
 uicem miscebant, quia videbant simplicia nonnullam
 habere numinis proprietatem, non tamen singulatim
 sufficientē ad numinis illius aduocationem. Quam ob-
 rem ipsa multorum commistione attrahebant super-
 nos influxus, atq; quod ipsi cōponendo, vnum ex mul-
 tis conficiebant, assimilabant ipsi vni, quod est super
 multa.

multa. Constituebantque statuas ex materijs multis permistas, odores quoque compositos colligentes arte in vnum, reddentesque ynum tale, quale diuinum existit secundum essentiam, comprehendens videlicet vires quamplurimas. Hæc afferre volui, vt cognoscamus antiquos sæpissime mistionibus vsos simplicium, vt mistum strenuius operaretur. Nos autem sæpius ex herbis, animalibus terrestribus, volatilibus, marinis, metallis, & lapidibus mistum composuimus alexipharmacum ad omnia venena ex dracontijs herbis, dracone pisce, viperis, & ophite lapide ex similitudinibus ducti. Dracunculus maior caulem habet versicoloribus draconum maculis, sic & minor: si maioris & minoris folia quis manibus affricauerit, aut radicem exederit, à vipera feriri posse inficiantur. Draco marinus dissectus, apertus, & impositus ictui suæ spinæ medela est, ex Aetio. Vipera ipsa excoriata capite & cauda abscissis, interraeis omnibus reiectis, anguillarum modo cocta, à demorsis deuorata, maximum præsidium affert: vel caput à viua amputatum, morsuique impositum, & parte adhuc calente, quæ ceruicem contingit, venenum mirè extrahit. Ophites lapis serpentum colore, ad serpentum ictus prodest. Similia & multa reperies composita medicamenta ex terrenis, aquaticis, & volucris animalibus, herbis, & lapidibus in libro Kirannidis, & Harporationis ingeniosissime excogitata. Sed nunc simplicia quomodo misceri debeant, enarrabimus, & componendi methodum, quam & Medicis obseruatam summo opere video. Quia sæpe vnico nõ indigemus effectu, sed duplici, & triplici, sic & simplicium mistura vtendum est, vt quæsitos depromat effectus, & ad hoc etiam inuentam iudico. Vel enim sæpius euenit, vt remisse operentur aliquando: nos vero, vt promptius agant, citiusque actione expediant, multiplici præsidio corroborare solemus: & contra si intense nimis effectum depromant, eorum vires hebetare, & extinguere. Sæpissime autem euenit, vt cum statutum membrum ferire volumus, caput videlicet, cor, vel vesicâ, associemus aliqua, vt illud directe vulnerent, & omnibus prouideant,

vnde euenit, vt contraria quoque permisceantur. In-
 cœptum igitur sermonem exequamur. Quum aliquod
 opus aggredieris, illud primum considerato, quod ma-
 xime intendimus, & ad quod simplex illud, vel mistu-
 ram dirigimus, compositionis basim, vel fundamētum
 substituamus, à qua compositum dicatur, & tantæ sit
 quantitatis, quantæ materialis formæ actiones esse de-
 bent. Nam vt agant, debitam exposcunt, determina-
 tamque quantitatem, alia autem, vti adiuuantia, & pri-
 mi condimenta addantur, nec absque ijs sic faciliter,
 nec tardius, citiusque operentur. Sic commiscetur o-
 doriferum foetido, amarum dulci, saporis, vel odoris
 gratia: nam si amara, foetida ve fuerit exhibenda mistu-
 ra, ab aliquibus reijcitur, quibus dirigitur, & animales
 spiritus eam fugiunt, & abhorrent, vt eo absorpto vir-
 tutis læsio sequatur. Sic tenuibus, & mollibus partibus
 crassæ, & duræ iucunditatis gratia permiscetur. Eue-
 nit aliquando, vt tam exigua sit pars, vt antequam cor-
 pus calefaciat, à corporis absumatur calore, tunc ali-
 quam addimus molem; nam operationem non impe-
 diens, conueniens pabulum præbet calori, ne citius,
 quam fuerit opus, consumatur materia, sitque opera-
 tione idonea. Si exempli gratia consopitas aues captare
 tentamus, commodum hoc nobis præstat nux methel-
 la, talium compos vitium, vt somnos cœciliet, stupidos
 reddat, & cerebri grauitate somno dentur, eam mistio-
 nis basim reliquis substernimus: vt viuidius inde ope-
 retur, opium, & meri feces adiungimus. Si dura sint, &
 fluere volumus, vt eo aptius legumina, vel alia saturen-
 tur, vt dicemus in præparationibus, eis quoque aues
 inescabimus. Mandragoræ itaque succo, vel cicutæ, vel
 bouis felle dissoluantur, ne ve foetida, vel amara vide-
 antur, mel, caseum, vel farinam immiscemus, vt res e-
 sculentior fiat, & madeant legumina, eisque comessan-
 da exhibeantur: nam quum cibum gustauerint, ad ter-
 ram consopitæ procumbunt, nec volare audent,
 apteque manibus capi possunt. Id in
 cæteris obseruandum
 iubeo,